

BASISRECHTEN VOOR ONGEDOCUMENTEERDEN

Weetboek voor mens en instelling

Nijmegen en omgeving

**WIJ WILLEN RESPECT,
GEEN MEDELIJDEN.**

Iraanse uitgeprocedeerde

**GEEN MENS IS ILLEGAAL.
HIJ HANDELT SOMS ILLEGAAL
EN WORDT SOMS
ILLEGAAL BEHANDELD.**

INHOUD

INLEIDING	4
BASISADRESSEN	6
OPVANG	10
MEDISCHE ZORG	14
FAMILIE, HUWELIJK EN SCHEIDING	24
GEBOORTE EN OPVOEDING	27
ONDERWIJS	33
WONEN	38
WERKEN	41
POLITIE EN VREEMDELINGEDETENTIE	44
SOCIALE ZORG, OVERLEVEN, DAGBESTEDING EN ANDERE ACTIVITEITEN	49
OVERIGE RECHTEN	58
EN VERDER...	62
EIGEN AANTEKENINGEN	69

INLEIDING

Het is niet gemakkelijk om te overleven als je geen verblijfsvergunning hebt. Steeds meer migranten zijn bang om verraden te worden bij contacten met instellingen. Ook veel instellingen weten niet meer wat ze wel en niet mogen doen.

Migranten die illegaal gekomen zijn, van wie de verblijfsvergunning is verlopen of van wie de procedures definitief zijn afgewezen, worden mensen zonder papieren, ongedocumenteerden, uitgeprocedeerden of illegalen genoemd. Als zij toch in Nederland blijven, zijn zij in overtreding. Zij kunnen een boete krijgen. Dat maakt hen nog niet tot crimineel.

Hulp aan migranten/ongedocumenteerden is niet strafbaar, dus ook niet de hulp aan migranten die weg moeten uit Nederland, die reeds beboet zijn of gevangen hebben gezeten.

Deze brochure beschrijft de rechten van migranten zonder verblijfsvergunning, en geeft adressen waar zij nog terecht kunnen voor hulp.

AAN DE HULPGEVER:

Soms bent u verplicht om hulp of een dienst te verlenen. Soms is de hulp die u geeft uw eigen keuze. Mensen zonder papieren hopen in alle gevallen op een respectvolle benadering. Laat een mens niet alleen staan! Druk hem niet in volledige anonimiteit, geef hem waar nodig een stem. Dank u.

AAN DE HULPVRAGER:

Geen mens is illegaal. Als zogenaamde illegaal heb je ook rechten, al zijn ze beperkt. Je rechten kennen is moeilijk, je rechten krijgen nog moeilijker. Durf er om te vragen. Dit boekje kan je daarbij helpen. Het beschrijft je rechten en geeft de adressen waar je terecht kunt.

BASISADRESSEN

STICHTING GAST

Geef Asielzoekers een Toevlucht

Gast is een vrijwilligersorganisatie die:

- Werkt voor uitgeprocedeerde vluchtelingen;
- Onderdak en leefgeld geeft aan een vaste groep cliënten en juridische, medische en maatschappelijke ondersteuning biedt betreffende onderwerpen in dit boekje;
- Spreekuren heeft voor ongedocumenteerden (en dienstverleners) op maandag, woensdag en donderdag 10.00-16.00 uur

Tweede Walstraat 19, 6511 LN Nijmegen,
024-3294250, info@stichtinggast.nl,
www.stichtinggast.nl

SUN

Samenwerkingsproject Uitgeprocedeerde vluchtelingen Nijmegen

In SUN werken Stichting Gast en Vluchtelingenwerk samen aan de opvang en ondersteuning van vluchtelingen die in Nijmegen uitgeprocedeed raken. SUN is het juridisch loket voor uitgeprocedeerden.

Vraag bij Stichting Gast om informatie over spreekurtijden.

HET INTER-LOKAAL

Helpt mensen met vragen over rechten, gezondheid, inkomen en meer. Helpt ook met formulieren invullen en met problemen. Heeft medewerkers uit allerlei culturen, die verschillende talen spreken.

Iedereen is welkom bij de spreekuren:

Locatie Centrum, St Annastraat 67,
maandag en donderdag 10.00-12.00 uur

Locatie Dukenburg, Meijhorst 70 39,
maandag en woensdag 10.00-12.00 uur

St. Annastraat 67, 6524 EH Nijmegen
024-3222227, info@inter-lokaal.nl, www.inter-lokaal.nl

BUITENZORG

Spreekuren voor dak- en thuislozen.

Maandag 10.00-10.30 uur
het Kasteel, Bijleveldsingel 10, 6521 AS Nijmegen,
024-3602443

Woensdag 10.00-10.30 uur
NUNN, In de Betouwstraat 19, 6511 GB Nijmegen,
024-3245940

buitenzorg@ggd-nijmegen.nl

GGD NIJMEGEN

Gemeentelijke Gezondheidsdienst

Algemeen: 024-3297297

Jeugdgezondheidszorg en jeugd tandarts: 024-3297111

Aids en Soa: 024-3297120

Infectieziekten: 024-3297126

Tuberculose, controle en bestrijding: 024-3297110

Groenewoudseweg 275, 6524 TV Nijmegen

ggd@ggd-nijmegen.nl, www.ggd-nijmegen.nl

HUISARTSEN PRAKTIJK UNIVERSITAIR GEZONDHEIDSCENTRUM HEYENDAEL

Maria van den Muysenbergh, Renske Spanninga

Huisartsenpraktijk waar uitgeprocedeerden
terecht kunnen.

Gerard van Swietenlaan 3, 6525 GB Nijmegen

024-3224340

ALGEMEEN ALARMNUMMER

112 (ambulance, brandweer, politie; bij noodgevallen)

0900-8844 (politie; als het geen noodgeval is)

STADSWINKEL

Voor bijna alle gemeentelijke zaken

Mariënburg 75, 6511 PS Nijmegen,
Meijhorst 70 39, 6537 EP Nijmegen,
14024, www.nijmegen.nl,

STICHTING LOS

Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt
Kanaalstraat 243, 3531 CJ Utrecht,
030-2990222, info@stichtinglos.nl,
www.stichtinglos.nl

OPVANG

Zonder verblijfsvergunning heb je vaak geen recht op opvang. Je bent afhankelijk van landgenoten, familie, kennissen of hulpverlening.

IK HEB GEEN VERBLIJFSVERGUNNING, KAN IK OPVANG KRIJGEN?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, heb je meestal weinig geld en is het moeilijk om te overleven. Er zijn soms mogelijkheden om opvang te krijgen, dat is vooral voor uitgeprocedeerde asielzoekers of mensen die in een procedure zitten voor een verblijfsvergunning.

OPVANG IN EEN ASIELZOEKERCENTRUM

Dit is mogelijk voor asielzoekers tijdens de asielprocedure. Het is ook mogelijk voor mensen die 'uitstel van vertrek op medische gronden' (artikel 64) hebben gekregen. Uitstel van vertrek moet je aanvragen bij de IND. De IND geeft 'uitstel van vertrek' als je niet kunt reizen of als er sprake is van een medische noodsituatie, zodat ernstig letsel dreigt binnen drie maanden nadat je bent teruggekeerd. 'Uitstel van vertrek' krijgen in elk geval zwangere vrouwen vanaf zes weken voor de uitgetelde datum. Ook vreemdelingen met TBC krijgen 'uitstel van vertrek'. Nadat de IND heeft besloten over dit 'uitstel van vertrek' kun je de COA vragen om opvang in het AZC.

OPVANG IN DE GEZINSLOCATIE

De GezinsLocatie (GLO) is een bijzonder asielzoekerscentrum. Hier kun je alleen naartoe als je eigenlijk het asielzoekerscentrum moet verlaten en kinderen hebt. Als je geen kinderen hebt, mag je na afloop van je asielprocedure op straat gezet worden. Maar het Comité van Sociale Rechten en het Haagse Gerechtshof hebben besloten dat kinderen niet op straat gezet mogen worden. Daarom worden deze kinderen met hun ouders naar de GezinsLocaties gebracht.

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING, WMO

Uitvoering bij de gemeente, stadswinkel (zie Basisadressen).

WMO: VROUWENOPVANG

De vrouwenopvang moet vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk of seksueel geweld helpen. Ook vrouwen zonder verblijfsvergunning. De vrouwenopvang krijgt de opvangkosten vergoed als de vrouw een verblijfsvergunning aanvraagt als slachtoffer van huiselijk geweld of als slachtoffer van mensenhandel. Het adres van de vrouwenopvang is geheim. Vraag een hulporganisatie of de huisarts (zie Basisadressen) of ga rechtstreeks naar de politie. Zie ook: Hera Vrouwenopvang 024-3220084, nijmegen@hera.nl, www.hera.nl

WMO: OPVANG IN DE DAKLOZENOPVANG EN CRISISOPVANG

De gemeente is verantwoordelijk voor de daklozenopvang in de eigen gemeente. In de meeste gemeenten weigert de daklozenopvang mensen zonder verblijfsvergunning. In sommige gevallen is het toch mogelijk om opvang in de crisisopvang of de daklozenopvang te krijgen, maar je moet er wel over procederen. Vraag je advocaat, of Stichting Gast, SUN of Het Inter-Lokaal (zie Basisadressen).

Je hebt een kans om deze procedures te winnen als je:

- in een heel schrijnende situatie verkeert, bijvoorbeeld omdat je kinderen hebt of omdat je ziek bent;
- niet terug kunt naar je herkomstland of nog niet terug hoeft naar je herkomstland.

Bij matige vorst, -4 °C of kouder gedurende meerdere nachten, bestaat er in Nijmegen het 'winterprotocol'. Dan kunnen dakloze mensen zonder papieren gratis overnachten in de daklozenopvang van IRISzorg, bij het:

MFC (Multi-Functioneel-Centrum)
Van Schevickhavenstraat 12 Nijmegen
024-8902200 of 06-17240896

Bij een langere vorstperiode is er overdag ook opvang.

NOODOPVANG

In Nijmegen is er noodopvang voor mensen met een vluchtelingenachtergrond (uitgeprocedeerden), met een nieuwe procedure, perspectief op een procedure of bij uiterste noodsituaties.

Daarvoor moet je contact zoeken met Stichting Gast of het SUN (zie Basisadressen) De opvang is beperkt. Vaak is er echt geen plaats. Maar er wordt goed gekeken naar je situatie en soms wordt er een noodoplossing gezocht, in Nijmegen of elders. Ook kun je advies krijgen en doorverwezen worden, bijvoorbeeld voor onderzoek bij een goede dokter.

MEDISCHE ZORG

Veel vragen en veel rechten hebben te maken met de medische zorg.

KAN IK NAAR DE DOKTER?

Ja, je kunt zeker naar de dokter. Elke dokter heeft een zorgplicht, dus hij mag jou niet weigeren alleen maar omdat je geen verblijfsvergunning of geen verzekering hebt.

MOET IK DE DOKTER VERTELLEN DAT IK GEEN VERZEKERING EN VERBLIJFSVERGUNNING HEB?

Ja, het is beter om dat wel te vertellen.

Dan snapt de dokter je situatie beter en kan hij je beter helpen.

MOET IK DE DOKTER BETALEN?

Ja, de dokter die jou helpt moet betaald worden.

Maar de dokter mag je niet weigeren alleen omdat je geen geld hebt. Als jij hem niet kunt betalen, kan hij een groot deel van zijn geld terugkrijgen via het CVZ (College voor zorgverzekeringen).

Kijk op: www.cvz.nl/financiering/zorg+aan+onverzekerbare+vreemdelingen

Ook als je gezegd hebt dat je niet kunt betalen, kan de dokter of het ziekenhuis later nog rekeningen sturen.

Antwoord altijd op deze rekeningen. Als je niet kunt betalen schrijf je in het Nederlands of Engels dat je niet kunt betalen. Maak een kopie voor jezelf.

WELKE HULP MOET EEN DOKTER GEVEN?

De dokter is verplicht passende en verantwoorde zorg te geven. Dat betekent dat hij jou zo goed mogelijk moet helpen. Als je niet kunt betalen, kan de dokter het geld voor medisch noodzakelijke zorg bij het CVZ declareren. Medisch noodzakelijke zorg is alle zorg die in het basispakket zit van de mensen die wel verzekerd zijn.

NAAR WELKE DOKTER MOET IK GAAN?

In Nederland ga je eerst naar een huisarts. Overal zijn er huisartsen. De huisarts kan heel veel zelf doen. Maar als het nodig is verwijst de huisarts je naar een specialist. Het beste kun je gaan naar een arts in de buurt waar je verblijft, of naar de arts van de mensen bij wie je verblijft. Maar altijd kun je direct, of via een hulporganisatie, naar:

Huisartsenpraktijk Universitair Gezondheidscentrum
Heyendael
dokter van den Muysenbergh en dokter Spanninga
(zie Basisadressen).

Alleen bij een echt spoedgeval, bijvoorbeeld na een onge-
luk, kun je direct naar het ziekenhuis bij jou in de buurt.
Kies, als dat kan, in Nijmegen het Radboud Ziekenhuis.

Kun je jouw eigen huisarts niet bereiken, bijvoorbeeld in
de vakantie of het weekend, dan kun je bellen met de
huisartsenpost in Nijmegen (zie Basisadressen).
Huisartsenposten zijn er overal in Nederland.

KAN IK NAAR...

DE APOTHEEK: ja, met een recept van de huisarts of
specialist kun je medicijnen krijgen bij de apotheek.

Als je geen geld hebt moet je naar een apotheek die
aangewezen is. In Nijmegen is dat:

Apotheek Malvert, Malvert 5133, 6538 DG Nijmegen
024-3443738, www.apotheekmalvert.nl

Bij alle andere apotheken moet je meteen betalen en je
krijgt het geld niet meer terug. Zonder recept moet je
altijd betalen.

HET ZIEKENHUIS: ja, met een verwijzing van de huisarts kun je naar het ziekenhuis. Als je geen geld hebt moet je in Nijmegen naar:

UMC St. Radboud,
Geert Groteplein 10, 6525 GA Nijmegen
Postbus 9101, 6500 HB Nijmegen
024-3611111, www.umcn.nl

Bij spoed (een ernstig ongeluk, bloedingen, hartaanval en dergelijke) kun je terecht in elk ziekenhuis.

DE PSYCHOLOOG: ja, met een verwijzing van de huisarts kun je naar de psycholoog. Als je geen geld hebt, kan de psycholoog de kosten terugkrijgen van het CVZ.

DE FYSIOTHERAPIE: je kunt alleen naar de fysiotherapie als je de eerste twaalf behandelingen zelf kunt betalen. Pas na twaalf behandelingen kan de fysiotherapeut de kosten bij het CVZ declareren.

DE TANDARTS: tandzorg voor volwassenen moet je altijd zelf betalen. Je kunt wel bij elke tandarts terecht. Via Stichting Gast kun je doorverwezen worden naar een gratis tandarts. Alleen voor kinderen t/m 18 jaar kan de tandarts een deel van de kosten via het CVZ declareren. Kinderen tot 18 jaar kunnen ook een afspraak maken bij de GGD (zie Basisadressen).

WAAR KAN IK TERECHT VOOR ANTICONCEPTIE?

Condooms zijn te koop bij de apotheek, de drogist en sommige supermarkten. Voor anticonceptie kun je naar de huisarts. Als je geen geld hebt kunnen voorbehoedsmiddelen soms gratis of goedkoper verstrekt worden. In Nijmegen kun je terecht bij:

Universitair gezondheidscentrum Heyendael,
bij dokter van den Muijsenbergh of dokter Spanninga (zie Basisadressen).

Bij Stichting Gast zijn er vaak condooms.

IK BEN ONGEWENST ZWANGER, WAT KAN IK DOEN?

Je kunt naar de huisarts gaan. Als je een abortus wil, kan zij je doorverwijzen naar het Mildred Rutgershuis. Een abortus is niet gratis. Overleg daarom eerst met de huisarts of neem contact op met Stichting Gast. Soms weet ook het Mildred Rutgershuis een oplossing.

Mildred Rutgershuis-Oost,
Zijpendaalseweg 101, 6814 CH Arnhem,
026-4422593, info@mildredrutgershuis.nl,
www.mildred-rutgershuis.nl

IK BEN ZWANGER, WAT MOET IK DOEN?

De vroedvrouw controleert vrouwen die zwanger zijn. Je kunt naar elke vroedvrouw. Als je de vroedvrouw niet kunt betalen, kan die de kosten bij het CVZ declareren. De bevalling gebeurt in principe thuis. Als er medische redenen zijn, kan de vroedvrouw regelen dat je in het ziekenhuis bevalt. Dat kan in elk ziekenhuis. Als je niet kunt betalen, kan het ziekenhuis de kosten bij het CVZ declareren. De kraamzorg helpt de moeder in de eerste dagen na de bevalling. Als je de kraamzorg niet kunt betalen, kan dit ook door het CVZ vergoed worden. Bel bij zwangerschap, in ieder geval na drie maanden, met:

Zorggroep Zuid-Gelderland (ZZG)
Meijhorst 60 01, 6537 KV Nijmegen
Postbus 6810, 6503 GH Nijmegen,
024-3665800, info@zzgzorggroep.nl,
www.zzgzorggroep.nl

Voor vragen over materialen bij de zwangerschap:
024-3665718

Voor vragen tijdens de kraamtijd (er is altijd iemand bij de telefoon): 024-3665800

HET CONSULTATIEBUREAU

Geeft kinderen tot vier jaar vaccinaties en controleert hun ontwikkeling. Het geeft ook advies over het eten en drinken van de baby en de verzorging en opvoeding. Het consultatiebureau is gratis toegankelijk. Er is in elke buurt een consultatiebureau. Je kunt de GGD bellen en vragen naar een adres bij jou in de buurt, dan kun je meteen een afspraak maken. Of zoek op internet naar Consultatiebureau Nijmegen. De vaccinaties na vier jaar worden geregeld door de GGD (zie Basisadressen).

HULP BIJ OPVOEDING EN VERZORGING NA DE VIERDE VERJAARDAG

Is mogelijk via de school, waar het kind naar toe moet gaan. Er zijn schoolartsen en er is een schooltandarts. Vraag ernaar bij het consultatiebureau of bij de juf of meester op school. Hulp is er vaak ook in de buurt-huizen en wijkcentra.

Zoek op het internet voor Nijmegen bij TANDEM Nijmegen bij Kinderen/activiteiten www.tandemwelzijn.nl. Of vraag landgenoten of kennissen naar een wijkcentrum bij jou in de buurt.

Lees voor meer informatie verder bij het hoofdstukje Geboorte en opvoeding.

BESMETTELIJKE ZIEKTEN

De gemeentelijke GGD (zie Basisadressen) heeft speciale spreekuren voor bijzondere ziekten. Die zijn gratis. Bij ziekte krijg je hulp. Het gaat om de ziektes: Tuberculose (TBC), HIV-besmetting en SOA's (Seksueel overdraagbare aandoeningen, geslachtsziekten).

IK WIL ME GRAAG VERZEKEREN, KAN DAT?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, val je niet onder de verplichte verzekering van de zorgverzekeringswet. Verzekeringsmaatschappijen kunnen wel een eigen pakket aanbieden. Zilveren Kruis en OOM bieden reisverzekeringen aan, die soms van toepassing zijn.

IK ZIT IN EEN PROCEDURE, BEN IK DAN VERZEKERD?

Als je in een procedure voor een verblijfsvergunning zit, heb je soms recht op de Rvb, de Regeling Verstrekkingen Bijzondere groepen vreemdelingen. Dit is een uitkering van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), in combinatie met een ziektekostenverzekering.

De regeling is beschikbaar voor (getuige-)slachtoffers van mensenhandel tijdens de bedenktijd, vreemdelingen die een aanvraag hebben ingediend voor verblijf als gezinslid en kinderen die een aanvraag hebben ingediend voor een verblijfsvergunning.

Ga naar Stichting Gast of Sun (zie Basisadressen).

DE DOKTER WIL ME NIET HELPEN, WAT KAN IK DOEN?

Veel dokters kennen de regelingen voor mensen zonder verblijfsvergunning niet zo goed. Daarom is het belangrijk de dokter te informeren. Je kunt hem vragen op de website van CVZ te kijken. Of je kunt contact opnemen met een van de lokale hulporganisaties voor ongedocumenteerden (zie Basisadressen).

Ook kun je contact opnemen met Buitenzorg. Buitenzorg biedt huisartsenzorg aan dak- en thuislozen, verslaafden, prostituees en nieuwe en ongedocumenteerde migranten die geen vaste huisarts hebben (zie Basisadressen).

ADRESSEN VOOR MEDISCHE ZORGVERLENERS

Hulpverlening aan ongedocumenteerden is nooit strafbaar en wordt in veel gevallen zonder veel extra administratie grotendeels vergoed (meestal 80%). De ongedocumenteerden hebben net als wel gedocumenteerden recht op een goede gezondheidszorg.

CVZ, COLLEGE VOOR ZORGVERZEKERINGEN

Postbus 320, 1110 AH Diemen

Helpdesk onverzekerbare vreemdelingen

020-7978947, infoillegalen@cvz.nl,

www.cvz.nl/financiering/zorg+aan+onverzekerbare+vreemdelingen

INSPECTIE GEZONDHEIDSZORG

Parnassusplein 5, 2511 VX Den Haag

070-3407911, www.igz.nl

JOH. WIERSTICHTING

artsenvereniging voor mensenrechten

Nienoord 5, 1112 XE Diemen

020-8407630, www.johannes-wier.nl

LAMPION

advies over zorgverlening aan ongedocumenteerden

Postbus 13318, 3507 LH Utrecht

030-2349800, www.lampion.info

PHAROS

landelijk kenniscentrum gezondheid vluchtelingen

Herenstraat 35, 3507 LH Utrecht

030-2349800, www.pharos.nl, info@pharos.nl

FAMILIE, HUWELIJK EN SCHEIDING

Ook ongedocumenteerden hebben recht op relaties en gezinnen, maar de wetgeving geeft veel hindernissen.

KAN IK IN NEDERLAND TROUWEN?

Ook als je geen verblijfsvergunning hebt, kun je in Nederland trouwen met een partner die legaal in Nederland is. Daarvoor moeten beide partners een paspoort, gelegaliseerde geboorteakte en akte van ongehuwd zijn hebben. Daarmee ga je naar de gemeente waar de legale partner is ingeschreven. Daar maak je afspraken over het huwelijk. De gemeente moet de vreemdelingenpolitie vragen om controle op 'schijnhuwelijk', dat is een huwelijk wat alleen voor de verblijfsvergunning wordt gesloten. Wees daarom voorzichtig met trouwen als één van de partners helemaal geen vergunning heeft: er is een risico dat de vreemdelingenpolitie je oppakt.

KAN IK IN NEDERLAND SCHEIDEN?

Ja, echtscheiding in Nederland is mogelijk als beide huwelijkspartners in Nederland wonen of gewoond hebben, of (als de partner niet eerder in Nederland woonde) de aanvrager twaalf maanden in Nederland woont. De partner moet wel op de hoogte gebracht worden. Voor een echtscheiding is een advocaat nodig.

ZIJN DIE DOCUMENTEN ECHT NODIG?

Soms lukt het niet om alle documenten te krijgen, bijvoorbeeld omdat die niet bestaan in het herkomstland.

Als geen geboorteakte beschikbaar is, is een akte van bekendheid, afgegeven door de kantonrechter met vier getuigen een alternatief. Een ander alternatief is een beëdigde verklaring van de getuigen die bij het huwelijk aanwezig zijn of een beëdigde verklaring die betrokkene aan de ambtenaar van de burgerlijke stand aflegt. Het is van de plaatselijke ambtenaren van de burgerlijke stand, en van de kantonrechter, afhankelijk of dit mogelijk is. Als de ambtenaar zijn medewerking weigert, kan aan de rechtbank een verklaring gevraagd worden.

GEEFT HUWELIJK MET EEN NEDERLANDER EEN VERBLIJFSVERGUNNING?

Nee, meestal moet er voor verblijf een MVV (Machtiging tot Voorlopig Verblijf) aangevraagd worden in het herkomstland. Er zijn veel voorwaardes en hindernissen.

ADRESSEN

BURGERZAKEN/STADSWINKEL

(zie Basisadressen)

SOCIALE RAADSLIEDEN/STADSWINKEL

(zie Basisadressen)

JURIDISCH LOKET NIJMEGEN

Elke dag gratis spreekuur voor juridische problemen, bijvoorbeeld voor het zoeken van een geschikte advocaat en hulp bij betaling. Kronenburgsingel 2, 6511 AT Nijmegen 0900-8020 (10 cent per minuut) of 024-3295373, www.juridischloket.nl

Juridische loketten zijn er overal in Nederland. Ook zijn er vaak rechtswinkels, waar je gratis of goedkoop rechtsadvies kunt krijgen. Zie www.rechtswinkelnijmegen.nl voor hulp en advies van een rechtswinkel.

VROUWENRECHTSWINKEL NIJMEGEN

Voor gratis juridische hulp en advies aan vrouwen. Pontanusstraat 20, 6524 HG Nijmegen, 024-3240855, www.vrouwenrechtswinkelnijmegen.nl

GEBORTE EN OPVOEDING

Wacht niet te lang met hulp vragen. Er bestaan veel hulpinstanties en je hebt veel rechten. Maar je hebt ook plichten, die je moet vervullen in je eigenbelang en dat van het kind.

IK HEB EEN KIND GEKREGEN, KAN IK DAT REGISTREREN?

Elk kind dat in Nederland geboren wordt, moet binnen drie dagen bij de gemeente waar het werd geboren geregistreerd worden. Dat heet 'geboorte-aangifte'. De aangifte moet gebeuren door iemand die bij de geboorte aanwezig was, en die legaal in Nederland verblijft. Ook de vroedvrouw kan het kind aangeven. De gemeente maakt een geboorteakte.

WELKE OUDER STAAT OP DE GEBORTEAKTE?

Op de geboorteakte staat de moeder, en ook de vader als die het kind heeft erkend. Als de ouders getrouwd zijn, heeft de vader automatisch het kind erkend. Als de ouders niet getrouwd zijn, kan de vader het kind erkennen. Door erkenning wordt de vader verantwoordelijk voor het kind, bijvoorbeeld financieel. Voor erkenning door de vader moeten beide ouders een paspoort, gelegaliseerde geboorteakte van zichzelf en akte van huwelijk of ongehuwd-zijn meenemen. Erkenning gebeurt bij de gemeente. Het beste kan dit al tijdens de zwangerschap, maar het kan ook daarna.

Erkenning is niet hetzelfde als gezag. De ouder die gezag heeft, kan namens het kind beslissingen nemen. Gezag moet na de erkenning apart aangevraagd worden bij de griffie van het kantongerecht.

WELKE NATIONALITEIT KRIJGT MIJN KIND?

Een kind dat in Nederland wordt geboren, krijgt niet automatisch de Nederlandse nationaliteit. De nationaliteit hangt af van de nationaliteitswetgeving van de herkomstlanden van beide ouders. Meestal krijgt een kind de nationaliteit van de moeder. Als de ouders getrouwd zijn of als de vader het kind erkent krijgt het kind meestal ook de nationaliteit van de vader.

KAN MIJN KIND EEN VERBLIJFSVERGUNNING KRIJGEN?

Als één van de ouders die het kind heeft erkend een verblijfsvergunning heeft, kan het kind een verblijfsvergunning krijgen bij die ouder. Dat moet bij de IND aangevraagd worden. Heeft geen van de ouders een vergunning, dan krijgt het kind er ook geen.

KAN MIJN KIND OOK NAAR DE PEUTERSPEELZAAL?

Jonge kinderen kunnen leren samen spelen in peuterspeelzalen. Soms lukt het om een kind van ouders zonder een vergunning daar te plaatsen. Daarnaast zijn er soms speciale activiteiten op scholen en in buurtcentra, voor

kinderen die nog niet naar school gaan. Deze activiteiten zijn vaak ook toegankelijk voor kinderen zonder een verblijfsvergunning. Het is heel goed voor de kinderen en voor de ouder(s) om hier aan mee te doen. Vraag het bij de school, het buurthuis of bij een van de organisaties vóór in het boekje.

WIE KAN MIJ VERDER HELPEN MET DE OPVOEDING?

Voor jonge kinderen zijn er consultatiebureaus (zie Basisadressen, GGD). Het maatschappelijk werk kan hulp bieden met gesprekken en activiteiten. Er is in Nijmegen bijna altijd maatschappelijk werk (NIM) bij jou in de buurt. Elke gemeente heeft ook een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Dat is een kantoor waar ouders en jongeren vragen kunnen stellen over gezondheid, opgroeien en opvoeden. Je krijgt dan antwoord, advies of hulp en ondersteuning als het nodig is.

Speciaal voor jongeren bestaat het Jongeren Informatie Punt, JIP, dat ze kunnen bezoeken, e-mailen of bellen met vragen of voor hulp, zonder dat de ouders of anderen dat weten.

ALS HET MIS GAAT OF JE BANG BENT DAT HET MIS GAAT:

- je hebt heel veel ruzie met je kinderen, of met je ouders;

- er is geweld;

- er is nooit genoeg te eten;

- je kind is verslaafd, of jijzelf,

dan is het belangrijk contact op te nemen met Jeugdzorg. Jeugdzorg helpt bij de opvoeding, en kan eventueel ook beslissen dat het beter is dat je kind een tijd ergens anders gaat wonen. Praat erover en vraag advies als je twijfelt of niet durft. Blijf de baas over je problemen.

ADRESSEN

BURGERZAKEN

Stadswinkel Nijmegen

Voor inschrijven, geboorteakte, erkenning.

Mariënborg 75, 6511 PS Nijmegen

14024, www.nijmegen.nl/gemeente/stadswinkel

NIM

Maatschappelijk werk/schoolmaatschappelijk werk

Panovenlaan 1, 6525 DZ Nijmegen

024-3232751, info@nim.nl, www.nim.nl

CENTRUM VOOR JEUGD EN GEZIN NIJMEGEN

088-0011311, info@cjgnijmegen.nl, www.cjgnijmegen.nl

WELZIJSORGANISATIE TANDEM

Voor ondersteuning van kinderen, jongeren en volwassenen in wijken.

Julianaplein 1, 6524 AG Nijmegen,
024-3560111, info@tandemwelzijn.nl,
www.tandemwelzijn.nl

CENTRUM VOOR JEUGD EN GEZIN HATERT

Zijpendaalstraat 1, 6535 PS Nijmegen,
088-0011313, hatert@cjgnijmegen.nl,
www.cjgnijmegen.nl

CENTRUM VOOR JEUGD EN GEZIN MIDDEN

Thijmstraat 40, 6531 CS Nijmegen,
088-0011314, info@cjgnijmegen.nl,
www.cjgnijmegen.nl

JIP

Jongeren Informatie Punt,
Voor jongeren van 12 tot 23 jaar, gratis en anoniem.
Graafseweg 104, 6512 CH Nijmegen,
024-3601733, www.jipnijmegen.nl,
jipnijmegen@zonnet.nl

BUREAU JEUGDZORG GELDERLAND

Graafseweg 104, 6512 CH Nijmegen,
024-3287400, contact@bjz gelderland.nl,
www.bjz gelderland.nl

DEFENCE FOR CHILDREN NEDERLAND

Komt op voor kinderrechten.

Hooglandse Kerkgracht 17 G, 2312 HS Leiden,
071-5160980, www.defenceforchildren.nl

Al deze instellingen zijn ook toegankelijk als je geen verblijfsvergunning hebt. Ook een kind van ongedocumenteerde ouders heeft recht op een geboorteakte. Degene die aangifte doet moet bij de geboorte aanwezig zijn geweest, en een identiteitsbewijs en verblijfsvergunning hebben. Voor vermelding als ouder is het niet nodig dat de ouder een verblijfsvergunning heeft. Een nationaal paspoort, gelegaliseerde eigen geboorteakte en gelegaliseerde akte van huwelijk (of ongehuwd-zijn) is voldoende. Bij afwezigheid daarvan moet de ambtenaar een eigen afweging maken over de betrouwbaarheid van de gegevens.

VOOR DE INSTELLINGEN:

U handelt allen naar eer en geweten. Neem kennis van de rechten. Houd de kinderrechten in ere en vecht ervoor als het nodig is. Steun de ouders, ook in het belang van de kinderen.

ONDERWIJS

Belangrijk voor ouders en kinderen zijn de vragen en rechten binnen het onderwijs.

MAG MIJN KIND NAAR SCHOOL?

Kinderen van 5 tot 18 jaar moeten naar school totdat ze een startkwalificatie (havo-, vwo- of mbo-diploma niveau 2 of hoger) hebben gehaald. Ook als je kind geen verblijfsvergunning heeft, is het verplicht om naar school te gaan. Je kunt je kind aanmelden bij elke school. Openbare scholen mogen niemand weigeren, bijzondere scholen (bijvoorbeeld christelijke of islamitische scholen) wel.

DE SCHOOL VRAAGT EEN BSN NUMMER, HOE KOM IK DAAR AAN?

Kinderen die nooit legaal in Nederland zijn geweest hebben geen burgerservicenummer (BSN). De school kan in plaats daarvan een speciaal onderwijsnummer aanvragen bij de DUO-IBgroep. Als ouder heb je dit adres soms ook nodig, voor geld en formulieren.

DUO-INFORMATIE BEHEERGROEP

Postbus 50103, 9702 GC Groningen
050-5997755, www.ib-groep.nl
Servicekantoor Nijmegen
Keizer Karelplein 32 B, 6511 NH Nijmegen

MOET IK HET SCHOOLGELD BETALEN?

Het onderwijs van de school is gratis. De school kan wel schoolgeld vragen voor extra kosten, zoals bijvoorbeeld een kerstdiner of een schoolreisje. Als u dit geld niet kunt betalen, kunt u overleggen met de school. In sommige steden kun je voor schoolkosten hulp krijgen van Stichting Leergeld: Ook kunt u bij Stichting Leergeld extra financiële ondersteuning krijgen voor school, sportclub, vereniging of kunstzinnige vorming voor kinderen van 4 tot 18 jaar.

STICHTING LEERGELD NIJMEGEN

Panovenlaan 1, 6525 DZ Nijmegen,
024-3237644, info@stichtingleergeldnijmegen.nl,
www.leergeld.nl

KAN MIJN KIND OOK STAGE LOPEN?

Stages die een onderdeel van het onderwijs vormen, zijn toegankelijk voor ongedocumenteerde leerlingen. Stages die als werk gezien worden, bijvoorbeeld bij bedrijven vanuit het beroepsonderwijs zijn officieel verboden voor ongedocumenteerde leerlingen. Uitzondering vormen kinderen in een asielpcedure. Voor andere leerlingen zonder verblijfsvergunning zal de school meestal zoeken naar een alternatief.

MIJN KIND IS 18 JAAR GEWORDEN, WAT NU?

Volgens de wet mag het kind de school afmaken waarop hij zit als hij 18 jaar wordt. Als je verhuist, mag het kind ook naar een andere school met dezelfde opleiding.

Kinderen zonder verblijfsvergunning mogen wel geweigerd worden als ze na 18 jaar nog een nieuwe school willen beginnen. Als ze 'rechtmatig verblijf' hebben, bijvoorbeeld in een toelatingsprocedure voor een verblijfsvergunning, mogen ze niet worden geweigerd. De school waarop ze aangenomen zijn mogen ze ook afmaken, ook als ze tussendoor hun rechtmatig verblijf verliezen. Belangrijk is dat de school meewerkt. Ondersteuning van een organisatie of de vorige school kan veel helpen. Vraag erom.

HOE ZIT HET MET DE KOSTEN VAN HET HOGER ONDERWIJS?

Het lesgeld voor het Hoger Onderwijs kan soms kwijtescholden worden. Dat geldt voor studenten tussen de 18 en 30 jaar die nog rechtmatig in Nederland zijn, dus bijvoorbeeld in een toelatingsprocedure voor een vergunning. Je kunt het formulier voor buiteninvorderingstelling downloaden van de site van de DUO-IBgroep (http://www.ib-groep.nl/particulieren/lesgeld/buiteninvordering_van_het_lesgeld.asp).

KAN IK NEDERLANDSE LES KRIJGEN ALS IK GEEN VERBLIJFSVERGUNNING HEB?

Er zijn veel mogelijkheden voor Nederlandse les. De inburgeringcursussen van het ROC zijn niet toegankelijk voor mensen zonder verblijfsvergunning. Maar er zijn soms taallessen die in buurthuizen gegeven worden. Ook organisaties die hulp geven aan mensen zonder verblijfsvergunning hebben vaak eigen taalcursussen of verwijzen je door voor taallessen, meestal gratis. In Nijmegen zijn er twee goede adressen:

STICHTING INTERCITY

Allerlei mogelijkheden voor taallessen op verschillende niveaus.

Meijhorst 7039, 6537 EP Nijmegen, 024-3449393,
info@intercity-nijmegen.nl, www.intercity-nijmegen.nl

IVC

Intercultureel Centrum voor emancipatie en participatie, taallessen en veel andere activiteiten.

Dominicanenstraat 91, 6521 KB Nijmegen,
024-3233235, info@ivc-nijmegen.nl,
www.ivc-nijmegen.nl

VOOR DE ONDERWIJSINSTELLINGEN:

De geldende regels kunnen worden afgeleid uit het voorgaande. Onderwijs aan kinderen tot in ieder geval 16 jaar is verplicht en dus zeker niet strafbaar. Inspectie en vreemdelingendienst moeten dat onderwijs respecteren. Het ligt voor de hand om bij problemen contact te leggen met de plaatselijke hulporganisaties, die waar mogelijk hun best doen om kinderen en hun ouders te begeleiden en problemen op te lossen die binnen hun bereik liggen. Zie voor de belangrijkste adressen de Basisadressen.

WONEN

Iedereen wil ergens wonen. Als je ergens woont heb je ook rechten, al is het soms moeilijk recht te krijgen.

MAG IK WOON RUIMTE HUREN IN NEDERLAND?

Ja, ook als je geen verblijfsvergunning hebt kun je in Nederland woonruimte huren. Maar de mogelijkheden zijn beperkt. Bij inwoning moet de verhuurder het wonen van iemand zonder papieren officieel melden bij de politie. Als je een huurcontract hebt, is dat gewoon geldig. Mondelinge afspraken zijn ook rechtsgeldig, maar vaak moeilijk te bewijzen.

WAAR VIND IK WOONRUIMTE?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, kun je in de praktijk niet zelfstandig huren bij een woningbouwvereniging. Je moet dus huren bij een particuliere verhuurder. Dat kan bijvoorbeeld op de volgende manier:

- verhuur van zelfstandige woonruimte door particuliere verhuurders. In Nijmegen en omstreken zijn er weinig mogelijkheden;
- verhuur van kamers of appartementen waarbij je de voordeur deelt. Dit is meestal bedoeld voor studenten;
- kamerhuur of huur van appartementen bij een eigenaar die zelf ook in de woning woont.

Pas goed op als je huurt in de volgende situaties:

- onderhuur bij een huurder die zelf de woning bewoont. Vaak mag de hoofdhuurder van de eigenaar niet onderverhuren. Als de eigenaar dit ontdekt, wordt de onderhuurder uit het huis gezet, en soms ook de hoofdhuurder;
- onderhuur bij een huurder die zelf niet in de woning woont. Dit mag bijna nooit van de eigenaar. Als de eigenaar dit ontdekt, wordt de onderhuurder uit het huis gezet, en soms ook de hoofdhuurder. Bovendien krijgt de hoofdhuurder problemen met de belasting.

KAN IK ZELF GAS/WATER/LICHT AANVRAGEN?

De persoon die zelfstandig een woning huurt, kan zich ook bij het energiebedrijf en het kabelbedrijf inschrijven. Hierbij wordt geen identiteitsbewijs gevraagd, maar wel een bewijs van huur en een bankrekening. Die bankrekening kan een probleem zijn.

HEB IK RECHT OP HUURBESCHERMING?

Als je legaal huurt, heb je recht op huurbescherming. Je hoeft niet persé een contract te hebben, maar je moet wel kunnen bewijzen dat je huurder bent, bijvoorbeeld door bewijzen van huurbetaling of door bewijzen dat je echt op het adres woont. Huurbescherming betekent dat je kunt procederen tegen onredelijke huurverhoging, en opzegging van de huur.

Hiervoor kun je het beste een advocaat inschakelen. De Woonbond kan adviseren over de rechten van huurders.

HEB IK RECHT OP HUURTOESLAG?

Huurtoeslag is voor mensen die hoge huur betalen terwijl ze lage inkomsten hebben. Mensen zonder verblijfsvergunning hebben geen recht op huurtoeslag. Maar ook alle andere mensen die op hetzelfde adres wonen verliezen hun recht op huurtoeslag als één van de bewoners zijn verblijfsvergunning verliest, of als iemand daar komt wonen zonder verblijfsvergunning en het bij de autoriteiten bekend wordt.

ADRESSEN

WOONBOND

Belangenvereniging van huurders.
Nieuwe Achtergracht 17, 1018 XV Amsterdam
020-5517700, www.woonbond.nl

STADSWINKEL

Gemeentelijk Informatiecentrum Open Huis,
Mariënborg 75, 6511 PS Nijmegen
14024, openhuis@nijmegen.nl

WERKEN

De mogelijkheid om te werken is er officieel niet. Toch wordt er veel werk gedaan door mensen zonder een verblijfsvergunning.

MAG IK WERKEN ALS IK GEEN VERBLIJFSVERGUNNING HEB?

Nee, ongedocumenteerde vreemdelingen mogen in Nederland niet werken. Je krijgt geen burgerservicenummer en geen werkvergunning. De werkgever is bijna altijd verplicht deze gegevens te controleren. Dat geldt niet voor dienstverlening bij particulieren. Deze werkgevers hoeven niet te controleren of hun werknemer legaal is.

WELKE RECHTEN HEB IK ALS IK TOCH WERK?

Als je werkt, dan geldt ook voor jou het recht volgens de wet en volgens de CAO (Collectieve Arbeidsovereenkomst, regels voor de werkgever en de werknemer). De wet regelt bijvoorbeeld het minimumloon, de vakantiedagen, de werktijden, de veiligheid, betaling bij ziekte, en ontslag. Voor dienstverlening bij particulieren geldt het recht op het minimumloon, vier weken vakantie en zes weken doorbetaling bij ziekte. Voor klussen van korte duur en eenmalig werk worden meestal onderlinge afspraken gemaakt. De partners moeten zich daaraan houden

HOE KAN IK ARBEIDSRECHTEN OPEISEN?

Om je arbeidsrechten te krijgen, heb je een arbeidscontract nodig. Dat hoeft niet persé een papieren arbeidscontract te zijn, ook andere bewijzen zijn geldig zoals werkbrieftjes of verklaringen van collega's. Als je kan laten zien dat je drie maanden lang elke week, of minimaal 20 uur per maand, voor dezelfde werkgever hebt gewerkt, wordt ervan uitgegaan dat er sprake is van een vast arbeidscontract. Als je door de overheid betrapt bent bij illegaal werk, dan heb je altijd het recht om achterstallig loon op te eisen. Als een arbeidscontract bewezen is, dan wordt ervan uit gegaan dat minstens zes maanden gewerkt is. Je kunt dan ook zes maanden achterstallig loon opeisen.

KAN IK LID WORDEN VAN EEN VAKBOND?

Ja, ook als je geen verblijfsvergunning hebt kun je lid worden van de vakbond. FNV Bondgenoten heeft een speciale afdeling voor schoonmakers zonder verblijfsvergunning, 'domestic workers'. Deze afdeling weet ook hoe ze moeten omgaan met praktische problemen zoals het feit dat veel ongedocumenteerden geen bankrekening hebben.

BOETES VOOR DE WERKGEVER

De werkgever die betrapt wordt op het laten werken van mensen zonder verblijfsvergunning in Nederland kan een flinke boete krijgen: €4000 per persoon voor een

particulier, en €8000 per persoon voor een bedrijf. Die boetes kunnen ook gegeven worden bij vrijwilligerswerk, zeker bij organisaties die ook werken met betaalde krachten.

Asielzoekers in procedure mogen wel (tijdelijk) werken met een werkvergunning. Ook mogen zij vrijwilligerswerk doen, na een aanvraag daarvoor. Vragen bij het COA.

Particulieren zijn niet verplicht om mensen naar hun papieren te vragen.

ADRESSEN

FNV

Organizer Domestic Workers
Rebeca Pabon
Radarweg 60, 1006 AE Amsterdam
06-51257247

OKIA

Ondersteuningskomitee Illegale Arbeiders
Postbus 10648, 2501 HP Den Haag
070-3641960

POLITIE EN VREEMDELINGENDETENTIE

Controle door de politie is nodig voor wetshandhaving en veiligheid, maar is ook gebonden aan regels. Blijf altijd rustig en vermijd controles als je ongedocumenteerd bent.

WANNEER MAG DE POLITIE OM MIJN IDENTITEITSBEWIJS VRAGEN?

De politie en andere gezagsdragers mogen om een identiteitsbewijs vragen indien dit 'redelijkerwijs noodzakelijk is voor het uitoefenen van hun taak'. Een gezagsdrager is bijna iedereen die een controlerende taak heeft. Controles zijn gebruikelijk bij zwartrijden, illegale arbeid en voetbalwedstrijden.

Als je geen identiteitsbewijs hebt, kan een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' ontstaan. Dan mag de politie ook om een verblijfsvergunning vragen. Het feit dat iemand geen Nederlands spreekt of geen identiteitsbewijs bij zich heeft, is op zich onvoldoende voor een redelijk vermoeden van illegaal verblijf.

MAG DE POLITIE ZOMAAR MIJN HUIS BINNENKOMEN?

Normaal heeft de politie voor het binnentreden van een woning of een kamer die als woonruimte dient, toestemming van de bewoners nodig, tenzij de politie een Machtiging tot Binnentreden heeft.

Maar als er een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' is, mogen ambtenaren de woning ook zonder Machtiging binnentreden. In de volgende gevallen wordt 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' verondersteld: informatie van overheidsdiensten, de politie, verkeerspolitie, arbeidsinspectie en tips. Verder is het toegestaan een plaats te onderzoeken waar eerder illegalen aangetroffen zijn, of andere aanwezigen in een huis, kamer of auto te onderzoeken als een van de aanwezigen illegaal is.

De politie mag ook altijd een woning doorzoeken als het vermoeden bestaat dat daar iemand aanwezig is wiens aanvraag voor een verblijfsvergunning afgewezen is.

WAT GEBEURT ER ALS DE POLITIE DENKT DAT IK GEEN VERBLIJFSVERGUNNING HEB?

Als de politie jou controleert, en je kunt je identiteit of verblijfsvergunning niet aantonen, kan de politie je voor zes uur vastzetten. Deze tijd kan verlengd worden met 48 uur, als nader onderzoek nodig is. Hiervoor is toestemming van de korpschef nodig. Na deze periode kan de politie je in de politiecel vastzetten. Later kan je worden overgeplaatst naar een vreemdelingendetentiecentrum.

MAG DE POLITIE ZOMAAR MIJN SPULLEN DOORZOEKEN?

Als er eenmaal een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' is, mag de politie ook je spullen doorzoeken.

Bijvoorbeeld je tas en je telefoon. En ook je woonruimte. De politie wil zo informatie krijgen over je herkomst. Soms zal de politie ook je kennissen opzoeken en ondervragen, bijvoorbeeld over je nationaliteit. Daar hoeven ze niet op te antwoorden.

WANNEER ZAL DE POLITIE MIJ OPSLUITEN IN VREEMDELINGENDETENTIE?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, en de politie vermoedt dat je niet zelfstandig zult terugkeren, kun je in vreemdelingendetentie genomen worden. Vreemdelingendetentie geldt als laatste middel ('ultimum remedium'). Een lichter middel kan toegepast worden als gedwongen vertrek niet mogelijk is, als een vaste woonplaats bekend is of als betrouwbare particulieren zich garant stellen. Vreemdelingenbewaring voor kinderen mag maximaal twee weken. Kinderen mogen niet van hun ouders gescheiden worden.

HOE LANG DUURT DE VREEMDELINGENDETENTIE?

Vreemdelingendetentie mag maximaal 18 maanden, maar na zes maanden wordt er meestal van uitgegaan dat uitzetting niet meer mogelijk is en word je vrijgelaten. Dat is anders als je ongewenst verklaard bent of de uitzetting tegenwerkt. Als je zelf een paspoort hebt en een ticket koopt, kan de vreemdelingendetentie worden opgeheven omdat je dan meewerkt met de uitzetting.

HEB IK RECHT OP EEN ADVOCAAAT?

Als je in vreemdelingendetentie zit, heb je recht op een gratis advocaat. Dat kan de eigen advocaat zijn, maar ook een piket-advocaat. Deze advocaat kan bij de rechter klagen tegen het instellen van de vreemdelingendetentie, en tegen het voortduren ervan. In de eerste rechtszaak wordt ook gekeken of je wel opgepakt had mogen worden, en of er zicht is op uitzetting. In alle vervolgzaken gaat het vooral om het 'zicht op uitzetting'. Voor een rechtszaak is het meestal nodig dat de advocaat deze aanvraagt. Dat geldt zowel voor de eerste rechtszaak over de rechtmatigheid van de detentie, als voor tussentijdse beoordelingen, als voor de vraag om opheffing van de inbewaringstelling na zes maanden. Alleen als de advocaat geen beroep heeft ingesteld tegen het opleggen van de vreemdelingendetentie, moet dat door de overheid gebeuren binnen 28 dagen.

BELANGRIJK

Je mag bellen naar buiten, maar je bent je telefoon kwijt en je spullen. Je moet dus het nummer dat je wilt bellen uit je hoofd weten. Liefst een nummer dat bijna altijd bereikbaar is. Anders ben je afhankelijk van hulpverlening in de gevangenis, maar het duurt vaak lang voordat je iemand te spreken krijgt die je serieus wil helpen. Ook de naam van je huisarts en specialist, en van de medicijnen die je gebruikt kun je maar beter weten (of een papier daarover bij je dragen).

ADRESSEN

POLITIE GELDERLAND ZUID

Stieltjesstraat 1, 6511 AB Nijmegen.
0900-8844, www.politie.nl

ADVOCAAT VIA BASISADRESSEN EN JURIDISCH LOKET NIJMEGEN

Kronenburgsingel 2, 6511AT Nijmegen
0900-8020 (10 cent per minuut) of 024-3295373,
www.juridischloket.nl

RECHTSWINKEL

www.rechtswinkelnijmegen.nl

VROUWENRECHTSWINKEL

Pontanusstraat 20, 6524 HG Nijmegen,
024-3240855, www.vrouwenrechtswinkelnijmegen.nl

VAN SCHIE ADVOCATEN

Berg en Dalseweg 15, 6521 JB Nijmegen,
024-3238844

ADVOCATENKOLLECTIEF

Sloetstraat 69, 6821 CP Arnhem
026-4454442

MELD MISDAAD ANONIEM

0800-7000, www.meldmisdaad.nl

SOCIALE ZORG, OVERLEVEN, DAGBESTEDING EN ACTIVITEITEN

Overleven is het belangrijkste. Maar je zelf ontwikkelen, actief blijven en contacten onderhouden is bijna even belangrijk.

IK HEB GEEN VERBLIJFSVERGUNNING, HOE KAN IK OVERLEVEN?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, heb je geen recht op de meeste sociale voorzieningen.

Er zijn een paar uitzonderingen, vooral voor gezinnen met kinderen of voor mensen die in een procedure zitten voor een verblijfsvergunning.

RVB:

Regeling Voorzieningen Bijzondere groepen
Vreemdelingen

De Rvb is een regeling van het COA. Deze regeling biedt een uitkering en verzekering voor veel verschillende groepen vreemdelingen in procedure. De Rvb geldt voor:

- (getuige)aangevers mensenhandel, gedurende de bedenktijd en in afwachting van de verblijfsvergunning;
- gezinsherenigers/ gezinsvormers, zolang zij rechtmatig verblijven in afwachting van het verkrijgen van de verblijfsvergunning;
- minderjarige kinderen, zolang zij rechtmatig verblijven in afwachting van het verkrijgen van de verblijfsvergunning.

De Rvb moet je aanvragen binnen twee weken nadat het recht ontstaat. Download het juiste formulier van de website van het COA (zie adres hieronder).

KINDERBIJSLAG EN KINDGEBONDEN BUDGET

Kinderbijslag is een bijdrage in de verzorging van een kind, en wordt dus uitgekeerd aan de verzorger. Het kind hoeft zelf geen verblijfsvergunning te hebben, maar de aanvrager officieel wel. Kinderbijslag vraag je aan bij de Sociale VerzekeringsBank.

SVB NIJMEGEN

Takenhofplein 4, 6538 SZ Nijmegen

Algemeen: 024-3431000,

Voor kinderbijslag: 024-3431020

Kindgebonden budget wordt uitgekeerd door de belastingdienst. De Sociale VerzekeringsBank informeert de Belastingdienst als de ouder kinderbijslag aanvraagt.

LET OP:

De Centrale Raad van Beroep heeft op 15 juli 2011 beslist dat kinderen van ouders zonder een verblijfsvergunning recht hebben op kinderbijslag indien zij rechtmatig in Nederland verblijven of hier zeer lang zijn en op een bepaald moment wel rechtmatig verblijf hebben gehad. Deze uitspraak van de hoogste rechter in Nederland betekent dat ook sommige ouders zonder verblijfsvergunning kinderbijslag kunnen aanvragen. Je zult hierover

wel moeten procederen. Zie voor juridische hulp de adressen in het vorige hoofdstuk hiervoor.

MOGELIJKHEDEN OM AAN ETEN TE KOMEN

Het belangrijkste om te overleven is dat je ergens kunt eten. De voedselbank biedt wekelijks een gratis voedselpakket voor mensen die zijn aangemeld. Dat kan via NIM, via een kerk, of via Stichting Gast, SUN of Het Inter-Lokaal, zie Basisadressen. Verder zijn er op verschillende plaatsen in de stad mogelijkheden om overdag warm te zitten, koffie of thee te drinken en goedkoop te eten. Dit is niet afhankelijk van je verblijfsvergunning. Hierna volgen veel adressen waar je iets aan kunt hebben.

Er zijn bibliotheken in verschillende wijken. Daar kun je vaak gratis kranten en tijdschriften lezen. In de centrale bieb zijn ook internationale kranten uit verschillende landen en boeken in verschillende talen. Verder kun je er gratis internetten, lekker warm zitten en goedkoop koffie drinken. De centrale bieb is door de week vanaf 11.00 uur open, zaterdag vanaf 10.00 uur en zondag vanaf 13.00 uur.

ADRESSEN

BIBLIOTHEEK GELDERLAND-ZUID

Centrale Bibliotheek De Mariënburg
Mariënburg 29, 6511 PS Nijmegen,
024-3274911, info@obgz.nl, www.obgz.nl

STICHTING CULTUURSPINNERIJ DE VASIM

Voor allerlei culturele activiteiten.
Winselingseweg 41, 6541 AH Nijmegen,
024-3886246, info@devasim.nl, www.devasim.nl

HOBBYWERKPLAATSEN:

Doe- en ontmoetingsplekken. Voor (hulp bij) hobby, reparaties (bijvoorbeeld je fiets), cursussen en activiteiten, schilderen, hout- en metaalbewerken en nog veel meer.

CREATIEF CENTRUM NIJMEGEN-ZUID

Tolhuis 4444, 6537 PN Nijmegen,
024-3452113, info@creatiefcentrumnijmegen-zuid.nl,
www.creatiefcentrumnijmegen-zuid.nl

HOBBYCENTRUM NIJMEGEN

St. Hubertusstraat 50, 6531 LB Nijmegen,
024-3238959, hcn@hobbycentrumnijmegen.nl,
www.hobbycentrumnijmegen.nl

HOBBYCENTRUM NIJMEGEN WEST DE NONNENDAAL

Nieuwe Nonnendaalseweg 98, 6542 PL Nijmegen
024-3786238, info@hobbycentrumdenonnendaal.nl,
www.hobbycentrumdenonnendaal.nl

HOBBYCENTRUM NIJMEGEN-OOST

Prof Cornelissenstraat 2, 6524 PJ Nijmegen
024-3812381, info@hobbycentrumnijmegenoost.nl,
www.hobbywerkplaatsoost.nl

KOMPAS EN MENGELMOES

Gratis workshops, voor activering en integratie.
't Hert, Thijmstraat 40, 6531 CS Nijmegen,
024-3502002, kompasmengelmoes@gmail.com,
www.kompasmengelmoes.nl

WINKELS:

Goedkope spullen vind je bij de volgende winkels, die mensen zonder papieren op allerlei manieren ondersteunen.

IDEËLE KRINGLOOPWINKEL BASTA

Ideale goedkope inloopwinkel.
Verkoop woensdag en zaterdag 14.00-17.00 uur
Begijnenstraat 34, 6511 WP Nijmegen,
024-3241618, stichtingbasta@online.nl

STICHTING OVERAL

Voor tweedehands spullen, goedkoop, met hulp van Stichting Gast soms gratis.

Verkoop woensdag en zaterdag van 14.00-17.00 uur
Bredestraat 52, 6542 SW Nijmegen,
024-3771744, info@overal.org,
www.overal.org

EETGELEGENHEDEN VOOR ONGEDOCUMENTEERDEN

STRAATMENSEN VOOR STRAATMENSEN

In principe wordt er elke dinsdag en woensdag van 19.00 tot 20.30 eten uitgedeeld bij de uitgang van de stadswinkel op de tweede Walstraat in Nijmegen. Zie voor actuele data de website.
straatmensen@hotmail.com, www.straatmensen.nl

KOFFIEHUIS DE VERWONDERING

Elke dinsdag tot en met zaterdag van 10.30-14.00 kunnen mensen terecht voor een kop koffie en een luisterend oor.

Eilbrachtstraat 8, 6511 LX Nijmegen
024-3607575, www.de-verwondering.nl

CAFÉ DE KLINKER EN DE GROTE BROEK

Iedere zaterdag van 12.00 tot 18.00 uur kun je er terecht voor een kop koffie en een broodje. Op zaterdag en zondag wordt er heerlijk, vegetarisch of veganistisch en biologisch gekookt voor een betaalbare prijs: 3 gangen voor €5,50. Eten om 19.00. Je moet wel reserveren. Iedere woensdagavond is er soepcafé met om de week een film of info-avond. Voor de soep wordt een vrije bijdrage gevraagd. Er zijn regelmatig activiteiten. Kijk op de website. Mensen zonder papieren en zonder geld zijn welkom.

Van Broeckhuysenstraat 46, 6511 PK Nijmegen
024-3605208, www.grotebroek.nl

Elke tweede en vierde week van de maand is er op vrijdag eetcafé Mulawan. De opbrengst gaat naar migranten zonder papieren.

Eten om 19.00. 18.30 open.
Reserveer bij de Klinker of via Mulawan
06-17240896, mulawan_eetcafe@hotmail.com

VERDERE RECREATIEVE ACTIVITEITEN EN ONTSPANNING

KINDEREN:

Er zijn kleine en grotere speeltuinen in elke buurt. Er zijn gratis kinderboerderijen. Uw kinderen kunnen naar kinderclubs in wijkcentra. Voor scouting of sport kunt u voor financiële hulp terecht bij:

STICHTING LEERGELD NIJMEGEN

Panovenlaan 1, 6525 DZ Nijmegen,
024-3237644, info@stichtingleergeldnijmegen.nl,
www.leergeld.nl.

JONGEREN:

Er zijn in bijna alle wijken jongerencentra. Er zijn ook groepen die voetballen in een park of hardlopen. Als je van sport houdt kun je vast wel ergens terecht. Vraag!

VOLWASSENEN:

Ook voor volwassenen zijn er veel mogelijkheden voor gratis activiteiten. Ga naar een wijkcentrum, vraag de Basisadressen-organisaties of ga naar

NIM

Maatschappelijk werk

Panovenlaan 1, 6525 DZ Nijmegen
024-3232751, info@nim.nl, www.nim.nl

WELZIJSORGANISATIE TANDEM

Julianaplein 1, 6524 AG Nijmegen,
024-3560111, info@tandemwelzijn.nl,
www.tandemwelzijn.nl

MOSKEEËN EN KERKEN

Als je gelovig bent is er altijd een gebedshuis voor jou, zoals een moskee of een kerk. Je kunt daar terecht om te bidden, maar vaak ook voor een kop koffie na de dienst, voor een goed gesprek of voor advies en doorverwijzing, bijvoorbeeld naar de voedselbank. Ook zijn er soms activiteiten via de kerk. Via deze weg krijg je gemakkelijk een kring van kennissen en toegang tot hulp. Vrijwel alle kerken en moskeeën ondersteunen de ongedocumenteerden. Er bestaat in Nijmegen ook een straatpastoraat voor dak- en thuislozen, Kruispunt.

KRUISPUNT

Titus Brandsmakapel, Kroonstraat 114,
6511 DX Nijmegen
06-27825010, info@kruispuntnijmegen.nl
www.kruispuntnijmegen.nl

Maandag 13.00-16.00, woensdag en vrijdag 10.00-13.00 en zondag 15.30-17.30 dienst en samenkomst.

COA, Rvb-formulieren

www.coa.nl/NED/website/page.asp?menuid=202

STICHTING LOS (zie Basisadressen)

OVERIGE RECHTEN

Wat wel en wat niet.

INSCHRIJVING BEVOLKINGSADMINISTRATIE

Inschrijving in de bevolkingsadministratie van de gemeente is verplicht voor diegene die in de komende zes maanden naar verwachting tweederde van de tijd in Nederland zal verblijven. Bij inschrijving wordt altijd een identiteitsbewijs en een bewijs van verblijfsvergunning gevraagd. Ongedocumenteerden kunnen zich dus niet inschrijven, maar diegenen waarvoor een procedure loopt die zij in Nederland mogen afwachten wel. Het is hierbij niet altijd eenvoudig om de gemeente te overtuigen.

AANGIFTE STRAFBAAR FEIT

Slachtoffers van een strafbaar feit kunnen aangifte doen bij de politie. De politie mag daarbij een identiteitsbewijs vragen indien dat 'redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van haar taak', of als een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' bestaat. In het algemeen zou het tonen van een identiteitsbewijs voor het doen van aangifte niet nodig hoeven zijn. Maar in de praktijk hangt het van de lokale politie af, in welke situatie een identiteitsbewijs gevraagd wordt. De zekerste weg is om eerst telefonisch contact op te nemen, of iemand anders te vragen de aangifte te doen.

STRAFBAARHEID HULP ILLEGALE OVERKOMST EN ILLEGAAL VERBLIJF

Hulp bij illegaal verblijf die niet uit winstbejag verleend wordt, is niet strafbaar. Hulp bij illegale grensoverschrijding is altijd strafbaar volgens de wet, maar tijdens de parlementaire behandeling maakte de minister duidelijk dat altijd met humanitaire redenen rekening gehouden wordt. Als aan een ongedocumenteerde onderdak verleend wordt, moet dat gemeld worden bij de politie. Niet-melden is strafbaar.

OPENEN BANKREKENING

Een ongedocumenteerde kan geen bankrekening openen, omdat daarvoor een geldig identiteitsbewijs en verblijfsdocument nodig is.

OPRICHTING STICHTING EN VERENIGING

Het oprichten van een officiële stichting of vereniging gebeurt bij de notaris. Voor het opmaken van aktes is een identiteitsbewijs en verblijfsvergunning nodig. De ongedocumenteerde heeft wel het recht om legale activiteiten te organiseren of bij te wonen, maar kan altijd opgepakt worden als hij verdacht wordt van illegaal verblijf.

DEMONSTRATIE

Demonstraties moeten van tevoren gemeld worden bij de gemeente. Opgave van naam en adres is meestal voldoende. Het is aan te bevelen samen te werken met betrouwbare mensen met een verblijfsvergunning, of met organisaties.

RIJBEWIJS

Voor het verkrijgen en verlengen van een rijbewijs is een identiteitsbewijs en een verblijfsvergunning nodig. Voor het vervangen van een zoekgeraakt paspoort hoeft dat niet.

KENTEKENBEWIJS

Voor het registreren van een kenteken is een identiteitsbewijs en verblijfsvergunning nodig. Je kunt dus geen auto kopen en op je naam zetten, en mag niet autorijden. Je kunt je daarvoor ook niet verzekeren. Bij ongelukken dupeer je anderen heel ernstig. Niet doen dus.

OPENBAAR VERVOER

Voor het reizen in het openbaar vervoer heb je geen paspoort of verblijfsvergunning nodig. Je kunt voor de trein en een deel van de bussen kaartjes kopen. Maar steeds vaker is een OV- chipkaart nodig, waar voldoende geld op staat. Er zijn niet persoonsgebonden OV-chipkaarten. Je hebt hulp nodig van iemand met een bankrekening om er geld op te zetten. Als je reist en je hebt niet betaald (zwartrijden), kan de controleur om paspoort of identiteitskaart vragen. Heb je die niet, dan kan de politie erbij geroepen worden.

EN VERDER

Je kunt met nog andere zaken te maken krijgen, zoals discriminatie, psychische problemen, vragen van landgenoten enzovoorts. Hierna vind je adressen in Nijmegen van organisaties die jou willen helpen, of waar jij je diensten aan kunt bieden. Adressen die je nog niet tegenkwam in het boekje. En een overzicht van belangrijke landelijke adressen.

IEDER1GELIJK

Bureau gelijke behandeling Gelderland-Zuid. Hulp bij discriminatie.

Arend Noorduijnstraat 15, 6512 BK Nijmegen,
024-3240400, meldpunt@ieder1gelijk.nl
www.ieder1gelijk.nl

COC NIJMEGEN

Voor homorechten en homoactiviteiten. Zet zich ook in voor ongedocumenteerden en asielzoekers.

2e Walstraat 21 Nijmegen (in de Grote Broek.)
info@cocnijmegen.nl

AIDS EN SOA INFOLIJN

0900-2042040 (10 cent per minuut),
www.soaaid.nl

ALCOHOL INFOLIJN

0900-5002021 (10 cent per minuut),
www.alcoholinfo.nl

DRUGS INFOLIJN

0900-1995 (10 cent per minuut),
www.drugsinfo.nl

KINDERTELEFOON

Hulplijn, te bellen door kinderen.
0800-0432

KORRELATIE

Te bellen bij psychische of sociale problemen.
0900-1450 (15 cent per minuut),
vraag@korrelatie.nl

DE KENTERING

Informatiewinkel in verband met psychiatrische problemen.
2e Walstraat 65, 6511 LP Nijmegen,
024-3231202, infowinkel@dekentering.info

IRISZORG

Verslavingszorg en maatschappelijke opvang.
Directie regio Zuid, Bredestraat 168 Nijmegen
024-8908483, info@iriszorg.nl, www.iriszorg.nl

WIG NIJMEGEN

Werkgroep integratie gehandicapten.

Julianaplein 1, 6524 AG Nijmegen. Moet waarschijnlijk in 2013 verhuizen.

024-3650100, info@wig.nl , www.wig.nl

SVON

Seniorennetwerk Nijmegen.

Voor ouderen, voor hulp en activiteiten. Elke werkdag bereikbaar voor alle vragen.

Julianaplein 1, 6524 AG Nijmegen.

Moet waarschijnlijk in 2013 verhuizen.

024-3650190, info@swon.nl, www.svon.nl

VRIJWILLIGERSCENTRALE NIJMEGEN

Bijleveldsingel 145, 6521 AP Nijmegen.

Moet waarschijnlijk in 2013 verhuizen.

024-3812740, algemeen@wvc.nijmegen.nl,
www.wvc-nijmegen.nl

AMNESTY INTERNATIONAL NIJMEGEN

024-3785266, amnestynijmegen@gmail.com,
www.amnestynijmegen.nl

COS GELDERLAND

Voor internationale samenwerking en intercultureel samenleven.

Prins Hendrikstaart 5, 6521 AV Nijmegen,
024-3233018, info@cosgelderland.nl,
www.cosgelderland.nl

WHAA

Projectbureau voor diversiteit. Activering, participatie, ontwikkeling.

Zuiderkerktrappen 1, 6511 WG Nijmegen
024-3243572, info@whaa.nl, www.whaa.nl

ALGEMENE LANDELIJKE ADRESSEN

COA

Rvb-formulieren

www.coa.nl/NED/website/page.asp?menuid=202

CVZ

College voor Zorgverzekeringen. Helpdesk onverzekerbare vreemdelingen.

Postbus 320, 1110 AH Diemen,
020-7978947, infoillegalen@cvz.nl
www.cvz.nl/financiering/zorg+aan+onverzekerbare+vreemdelingen

DEFENCE FOR CHILDREN NEDERLAND

Hooglandse Kerkgracht 17 G, 2312 HS Leiden
071-5160980, www.defenceforchildren.nl

DOKTERS VAN DE WERELD

Medisch paspoort.

Nieuwe Herengracht 20, 1018 DP Amsterdam
020-4652866, www.doktersvandewereld.org

DUO-INFORMATIE BEHEERGROEP

Postbus 50103, 9702 GC Groningen
050-5997755, www.ib-groep.nl

INSPECTIE GEZONDHEIDSZORG

Parnassusplein 5, 2511 VX Den Haag
070-3407911, www.igz.nl

IOM

Ondersteuning bij terugkeer
Postbus 10796, 2501 HT Den Haag
070-3181500, www.iom-nederland.nl

JOH. WIERSTICHTING

Artsenvereniging voor mensenrechten
Nienoord 5, 1112 XE Diemen
020-8407630, www.johannes-wier.nl

KRUISPOST

medische zorg in Amsterdam
OZ Voorburgwal 129, Amsterdam
020-6249031, www.oudezijds100.nl

LAMPION

Advies over zorgverlening aan ongedocumenteerden
Postbus 13318, 3507 LH Utrecht
030-2349800, www.lampion.info

MAATWERK BIJ TERUGKEER

Goeman Borgesiuslaan 77, 3515 ET Utrecht
030-7551580, info@maatwerkbijterugkeer.nl

OKIA

Ondersteuningskomitee Illegale Arbeiders
Postbus 10648, 2501 HP Den Haag
070-3641960

STICHTING LEERGELD

Panovenlaan 1, 6525 DZ Nijmegen
024-3237644, Info@stichtingleergeldnijmegen.nl
www.leergeld.nl

STICHTING LOS

Kanaalstraat 243, 3531 CJ Utrecht,
030-2990222, info@stichtinglos.nl
www.stichtinglos.nl

WOONBOND

Belangenvereniging van huurders

Nieuwe Achtergracht 17, 1018 XV Amsterdam

020-5517700, www.woonbond.nl

Dit boekje is op 21 maart 2012 gepresenteerd in een tiental Nederlandse steden. Het boekje wordt uitgegeven en verspreid door noodopvangorganisaties voor uitgeprocedeerde vluchtelingen en ongedocumenteerden (mensen zonder verblijfsvergunning in Nederland). De tekst is lokaal aangepast en de adressen zijn lokaal ingevuld. In Nijmegen nam Stichting Gast (www.stichtinggast.nl) het initiatief, dat breed werd ondersteund door politieke partijen en instellingen.

Veel organisaties zijn vooraf benaderd, maar niet allemaal. Bij herdrukken zal rekening gehouden worden met kritiek en aanvullingen. Het boekje komt op de website van Stichting Gast, waar ook veranderingen en aanvullingen bijgehouden zullen worden.

De digitale versies van de boekjes van de steden die meedoen staan op www.basisrechten.nl Er komen ook Engelse versies van de boekjes.

Stichting Gast, maart 2012

Het is niet gemakkelijk om te overleven als je geen verblijfsvergunning hebt, en het is moeilijk om in die situatie hulp te vragen. Maar mensen zonder papieren hebben rechten. Er zijn verschillende mensen en instellingen in Nijmegen die hen warmhartig en met respect ondersteuning geven.

Deze brochure beschrijft de rechten van mensen zonder papieren, en geeft adressen in Nijmegen en omstreken waar zij terecht kunnen voor hulp.

De brochure wordt uitgegeven door Stichting Gast, de Nijmeegse noodopvang voor uitgeprocedeerde vluchtelingen en ongedocumenteerden.